

VIDANYTT

2019 VIDA OCH VÄXANDE VÄRDEN

#1

Hög tid för inventering av skogsbilvägar

Rätt information ger bättre förutsättningar / sid 12

Skogsjuridik – Intrång och rätt till ersättning / sid 16

Stora angrepp av granbarkborre / sid 6

Starkt resultat och ny delägare bäddar för fortsatt framgång

Den 28 februari blev Canfor Corporation ny delägare till 70% av Vida-koncernen. Canfor är en av världens största tillverkare av sågade trävaror med en produktion på ca 10 miljoner m³ trävaror årligen. Tillsammans med Canfor kommer vi att producera ca 12 miljoner m³, vilket går att jämföra med Sveriges totala produktion av 18 miljoner m³.

Foto: Martha Wägenfeldt

Vi har känt Canfor sedan många år. De har ett industriellt kunskande, och liksom Vida har de ett stort fokus på marknaden. Canfor, som har flera olika verksamhetsområden (se sid 4-5), har störst fokus på sin sågverksproduktion där de liksom vi har dubblat sin produktion de senaste 10 åren.

Jag, Måns Johansson och Erik Dahl kommer att sitta i den nya styrelsen tillsammans med tre representanter från Canfor. Vi kommer att ha röstmajoritet vilket innebär att Vida även fortsättningsvis kommer drivas som en platt organisation och vara ägarlett.

Världen förändras och vi arbetar numera på en global marknad där världen tycks bli mindre och mindre. Utvecklingen med färre ägare i kombination med större produktionsenheter fortsätter såsom den gjort under mina mer än 40 år i branschen. Under min tid i branschen har antalet sågverk minskat från 1980 då det fanns 283 sågverk till 2016 då antalet var 135, och antalet ägare har blivit ännu färre.

Vida har under min tid gått från två sågverk till nio och hade 1980 en produktion på 45 000 m³ att jämföra med dagens 1 750 000 m³. Utöver det har vi numera en betydande emballagetillverkning, hustillverkning samt bioenergiproduktion med pellets. 1980 omsatte vi ca 50 miljoner att jämföra med 2018 då vi omsatte 6,4 miljarder, en ökning med nästan 13 000%.

Jag är stolt över att Vida får vara en betydande del av en av världens största tillverkare av trävaror vilket ger oss tillgång till ytterligare ett antal försäljningskontor runt om i världen. Några

av anledningarna till att Canfor blev intresserade av Vida är vår tillgång till nordisk högkvalitativ råvara, vårt väletablerade varumärke och våra välinvesterade och effektiva produktionsenheter. Det är min övertygelse att detta är bra för Vida, medarbetarna, entreprenörerna och övriga samarbetspartners och inte minst för er skogsägare. Med Canfor som delägare är jag övertygad om att Vida kommer att växa och leva långt in i framtiden.

Vårt resultat för 2018 är ett av de bättre genom åren och beror främst på en stark byggkonjunktur på flera marknader, en bra balans mellan utbud och efterfrågan och gynnsamma valutakurser. Tyvärr har vi under senare delen av 2018 sett en betydligt högre produktion i framförallt Centraleuropa där det sedan recensionen 2008 finns en betydande sågverkskapacitet som först nu utnyttjas fullt ut med hjälp av stort utbud av barkborretimmer. Detta har gjort att utbudet av sågade trävaror har vänt från ett underskott till ett överskott på de flesta marknader.

Den stora osäkerheten kring Brexit skapar självklart en osäkerhet på den för Sverige och för oss viktiga brittiska marknaden. Vi får hoppas på en fortsatt svag svensk krona och inte minst ett väder som missgynnar barkborren.

ALVESTA 2019 02 18
Santhe Dahl

VIDA AB, Box 100, 342 21 Alvesta
Telefon: 0472-439 00

Publiceringsansvarig: Joanna Kron
Tryckeri: Grafiska Punkten
Text om inget annat anges: Joanna Kron och Mikaela Svensson/Vida
Grafisk form: www.black.se

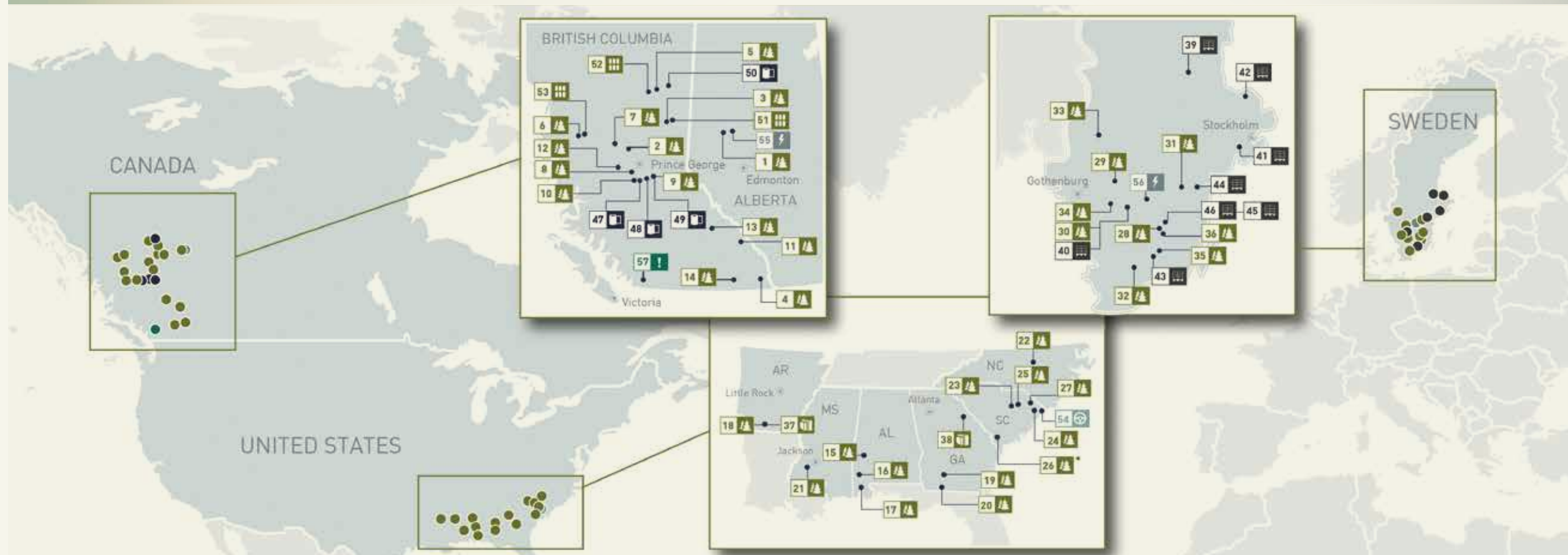
Finansiellt resultat 2018

Rörelseresultat per affärsområde (tkr)	2018	2017
Timber	855 010	453 025
Packaging	29 154	24 300
Energy	20 883	20 551
Building	-1 868	6 542
Koncerngemensamt/elimineringar	-23 146	-17 150
880 033	487 268	

Resultaträkning (tkr)		
Nettoomsättning	6 398 138	5 468 425
Rörelseresultat	880 033	487 268

Canfor Corporation förvärvar delar av Vida AB

Den 15 november släpptes nyheten att 70% av Vida säljs till Canfor Corporation i Kanada. Vi har här samlat information om den nya delägaren.

- Canfor är en av världens största producenter av sågade trävaror, pappersmassa och papper. Huvudkontor ligger i Vancouver, British Colombia.
- Canfor är listade på Torontobörsen.
- Canfor äger 38 producerande enheter, varav 23 st i Kanada och 15 i USA.
- Huvuddelen av produktionen är sågade trävaror men företaget har också massafabriker, pelletstillverkning, en plantskola och en anläggning för bio-elenergi.
- En betydande och ökande andel av Canfors timmer består av specialprodukter och högkvalitativa produkter som levereras globalt.
- Canfors historia går tillbaka till 1938.

Sågverk

1. AB, Grande Prairie » Grande Prairie Sawmill
2. BC, Bear Lake » Polar Sawmill
3. BC, Chetwynd » Chetwynd Sawmill
4. BC, Elko » Elko Sawmill
5. BC, Fort St. John » Fort St. John Sawmill
6. BC, Houston » Houston Sawmill
7. BC, Mackenzie » Mackenzie Sawmill
8. BC, Prince George » Isle Pierre Sawmill
9. BC, Prince George » J.D. Little Forest Centre
10. BC, Prince George » Prince George Sawmill
11. BC, Radium Hot Springs » Radium Sawmill
12. BC, Vanderhoof » Plateau Sawmill
13. BC, Vavenby » Vavenby Sawmill
14. BC, Wynnndel » WynnWood Sawmill
15. AL, Fulton » Fulton Sawmill
16. AL, Jackson » Jackson Sawmill
17. AL, Mobile » Mobile Sawmill
18. AR, El Dorado » Urbana Sawmill
19. GA, Moultrie » Moultrie Sawmill

20. GA, Thomasville » Thomasville Sawmill
21. MS, Hermanville » Hermanville Sawmill
22. NC, Graham » Graham Sawmill
23. SC, Camden » Camden Sawmill
24. SC, Conway » Conway Sawmill
25. SC, Darlington » Darlington Sawmill
26. SC, Estill » Elliott Sawmill *
27. SC, Marion » Marion Plant
28. Alvesta, Sverige » VIDA Alvesta
29. Borgstena, Sverige » VIDA Borgstena
30. Hestra, Sverige » VIDA Hestra
31. Hjärtevad, Sverige » VIDA Bruza Bellö, Sverige » VIDA Bruza
32. Hästveda, Sverige » VIDA HN
33. Nössemark, Sverige » VIDA Nössemark
34. Tranemo, Sverige » VIDA Tranemo
35. Urshult, Sverige » VIDA Urshult
36. Vislanda, Sverige » VIDA Vislanda

Limträ

37. AR, El Dorado » Arkansas Laminating Plant
38. GA, Washington » Georgia Laminating Plant

Emballage

39. Falun, Sverige » VIDA Packaging Logistics
40. Hestra, Sverige » VIDA Packaging
41. Järna, Sverige » VIDA Packaging Logistics
42. Skärplinge, Sverige » VIDA Packaging
43. Ryd, Sverige » VIDA Packaging
44. Vimmerby, Sverige » VIDA Packaging

Husfabrik

45. Växjö, Sverige » VIDA Building
46. Växjö, Sverige » VIDA Building (modul)

Papper och pappersmassa

47. BC, Prince George » Intercontinental Pulp Mill
48. BC, Prince George » Northwood Pulp Mill
49. BC, Prince George » Prince George Pulp Mill & Kraft Paper Mill
50. BC, Taylor » Taylor Pulp Mill

Pellets

51. BC, Chetwynd » Chetwynd Pellet Plant
52. BC, Fort St. John » Fort St. John Pellet Plant
53. BC, Houston » Houston Pellet Plant
56. Hok, Sverige » VIDA Energi

Distributionscentral

54. SC, Myrtle Beach » New South Express Trucking fleet serving AL, AR, MS, GA, NC AND SC

Bioenergi

55. AB, Grande Prairie » Canfor Green Energy
56. Hok, Sverige » VIDA Energi

Forskning och utveckling

57. BC, Burnaby » Canfor Pulp, Innovation Centre

*Denna affär beräknas vara klar under första delen av 2019.

Fakta om Canfor

Canfors årliga produktionskapacitet:
Sågade trävaror: 10 miljoner m³
Pappersmassa och papper: 1.46 miljoner ton
Grön elenergi: 951,000 MWh
Pellets: 400,000 ton

Försäljningsmarknader
Kanada, USA, Kina, Japan, Korea, sydost Asien, Indien och Europa

Försäljningskontor
Kanada, USA, Japan, Kina, Sydkorea

Stora angrepp av granbarkborre

TEXT: PELLE STRÖM FOTO: GUNNAR ISACSSON, SKOGSSTYRELSEN

Som vi alla erfor var sommaren 2018 extremt torr och varm vilket tyvärr medfört en kraftig ökning av granbarkborreangrepp. Skogsstyrelsen och skogsbruket har uppskattat angreppen till 2,5 miljoner m³sk i Götaland. Skadenivån är sannolikt förhöjd även i stora delar av Svealand och södra till mellersta Norrland. Risken är mycket stor att skadorna blir ännu större under 2019.

Granbarkborrens normala livscykel

Granbarkborren svärmar i maj-juni och en ny generation granbarkborrar lämnar yngel-materialet i andra halvan av juli. Under normala förhållanden lyckas granbarkborren bara bibehålla sin populationsstorlek under sommaren, men under fjolårets varma sommar ökade den mångdubbelt. Det speciella med 2018, precis som 2006, var att flera svärmningar skedde och de sena svärmningarna ledde till en större andel övervintrade barkborrar under barken. En stor skillnad i vår mot våren 2007 är att det nu finns få stormfällda granar så nu angrips träd med nedsatt motståndskraft spridda i bestånden. Många granar är troligen fortsatt i dåligt skick efter fjolårets torka. Stressade granar doftar på ett speciellt sätt och det känner och attraherar granbarkborren.

När en barkborrehane landat på en stressad gran börjar den borra sig in i den. Granen svarar genom att försöka dränka barkborren i kåda. Barkborren sänder då ut feromon, en särskild doft, som han tillverkar i sin kropp med hjälp av granens kåda. De granbarkborrar som flyger förbi känner doften och samlas på den stressade granen. Hanarna börjar omedelbart gnaga sig in i barken och granen fortsätter försöka försvara sig. Om barkborrarna vinner kallar de på honorna med ett annat doftämne. Honorna kryper då in till hanens nybyggda parningskammare och normalt är det två till tre honor i varje kammare.

Från svärmning till nya barkborrar

Varje hona gnager en rak, cirka 10 cm lång modergång som följer granens längdriktning. Äggen läggs i gångens sidor. Larverna äter sig vinkelrätt ut från modergången och förpuppar

sig efter fem till sex veckor. Efter ungefär en vecka som puppa kläcks de nya baggarna. De stannar under barken ytterligare ett par veckor och äter medan deras skal hårdnar och de får den vuxna granbarkborrens bruna färg. Åtta till tio veckor efter svärmningen kan den nya generationen lämna granen och angripa nya granar eller gräva ner sig i marken för att övervintra.

Torkstress eller Barkborreangrepp

Under hösten 2018 syntes bruna och vissna grenar på många granar. Alla är dock inte angripna av barkborrar. Vid torkstress vissnar de äldre barren först medan årets barr som sitter längst ut på grenen oftast är gröna. De granarna är inte angripna av barkborrar men bör inspekteras under våren då deras motståndskraft mot nya angrepp kan vara låg. På barkborreangripna granar vissnar barren mer jämnt och barken brukar lossna innan eller samtidigt som barren vissnar. Ibland kan barren fortfarande vara gröna medan barken faller av.

Det finns två arter av granbarkborre i Sverige. Åttatandad granbarkborre (*Ips typographus*) och sextandad barkborre (*Pityogenes chalcographus*). Den sextandade barkborren angriper framförallt klenare granar och ungskog. Skadorna kan lokalt vara omfattande men inte alls lika stora som angreppen av den åttatandade granbarkborren.

Bekämpningsområde

Skogsstyrelsen har beslutat om ett bekämpningsområde mot barkborrar. Området omfattar stora delar av Götaland och södra Svealand. Inom bekämpningsområdet gäller skärpta krav enligt skogsvårdslagen.

Hur arbetar Vida med angreppen?

Utmaningarna med barkborreangreppen kommer vara stora och många under 2019 och troligtvis även 2020. I april-maj svärmar barkborrarna som inte lyckats oskadliggöras under hösten och vintern. Ingångshålen efter hanarna är svåra att se så det första tecknet på att en gran är angripen av barkborrar är ett fint brunt mjöl vid roten av trädet eller i barkfickor. De angreppen är svåra att se utan att undersöka varje träd noggrant.

Detta medför att de flesta angripna träd uppmärksammas först när barken börjar flagna eller barren vissnar. Att då hinna planera, avverka, skota och transportera virket till industrin blir mycket svårt. Det är därför viktigt att redan innan svärmningen i vår avverka angripna träd som har bark kvar och hyser övervintrade barkborrar. Skogsbruket tillsammans med Skogsstyrelsen kommer att rapportera om när barkborrarna svärmar i olika området för att

Flera generationer av angrepp. De närmsta granarna är ofarliga och bör lämnas. Granarna längre bak har stor andel bark kvar och kan hysa övervintrande barkborrar, de behöver tas omhand innan våren.

Gångsystem av sextandad barkborre.

Gångsystem av åttatandad barkborre.

Rinnande kåda är ett tecken på barkborreangrepp. Här har granen vunnit och dränkt barkborren. Det bruna längst ut på droppen är bormjöl.

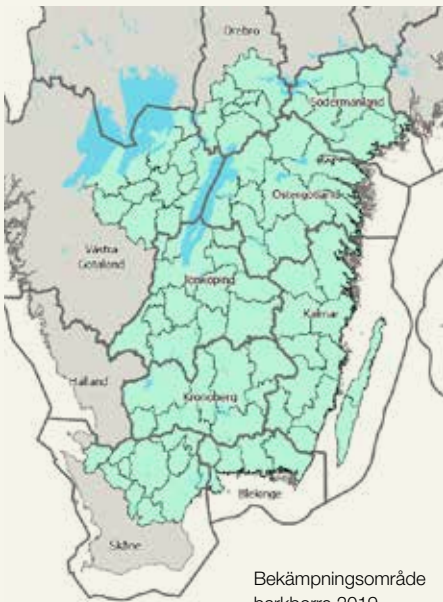
Torkstressade granar.

Hyggeskant med torkstressade granar samt vindfälle. Stor risk för angrepp under våren.

så många färska angrepp som möjligt hittas tidigt. Det kommer också ge oss på Vida större möjlighet att hjälpa fler skogsägare med att få bort barkborrarna från skogen.

På Vida planerar vi att sprida ut sommarens semesterstopp på sågverken under en längre period för att möjliggöra omhändertagning av barkborreskadat virke under sommaren. Vi kommer även att öppna upp vissa terminaler för att kunna höja mottagningen av timmer under året.

Bekämpningsområde barkborre 2019. Foto: Skogsstyrelsen.

Vad kan/ska skogsägaren göra nu?

Inventera skogen och märk ut angripna träd. Har man möjlighet ska träden avverkas och antingen randbarkas eller köras ut till väg om angreppen är större. Undvik små travar med olika sortiment och lämna granar som har tappat över hälften av barken. De utgör ingen fara utan hyser rovinsekter som är naturliga fiender till barkborrarna. Det är viktigt att prata med sin inköpare innan man avverkar då apteringskraven kan vara speciella vid skadad skog.

Skogsstyrelsen kommer vara hårt belastad under vår och sommar. För att inte riskera att behöva vänta sex veckor vid ett angrepp kan man skicka in en avverkningsanmälan för den angreppsrisikerade skogen.

Det kan också vara klokt att delta på skogs dagar och kurstillfällen för att lära sig mer om granbarkborren.

Vad bör skogsägaren göra i vår?

Gå över skogsfastigheten flera gånger och leta efter tidiga angrepp. Märk upp angripna träd. Kontakta er inköpare för att diskutera hur ni bäst lägger upp arbetet.

Vad bör skogsägaren göra i sommar?

Följ med i utvecklingen, blir det flera svärmingar? Planera för att avverka angripen skog.

Vad bör skogsägaren göra i höst?

Avverka restbestånd som har blivit kvar efter vårens och sommarens avverkningar. Om sensommaren har varit varm kan även nya angrepp uppkommit vilket bör ses över.

Tips från inköparen:

– Jag tycker det viktigaste är att fokuserar på att avverka "rätt träd", det vill säga att man i första hand hugger träden som barkborren fortfarande sitter kvar i, samt att man är försiktig med äldre döda träd som myrbaggen drar nytta av. Sannolikt är att barkborrens fiender och "rätt väder" kan göra att angreppen klingar av, säger Mathias Joelsson, inköpare i Oskarshamn.

– Var med från början – väntar man med att ta ut angripna träd till sommaren kan barkborren redan ha svärmat ytterligare och gått i nya träd. Titta på granarna som står intill angripna träd. Träd som inte är angripna men ser svaga och vissna ut brukar falla offer för barkborren längre fram och kan vara värda att ta ut innan granbarkborren gör det. Det kan också vara värt att ta en allmän funderare kring hela beståndet i samband med att man hugger barkborreträd. Är det ett bestånd som man får hugga barkborreträd i årligen kan det vara läge att slutavverka till vintern.

Hugg bara de färska angreppen. I äldre döda stammar finns barkborrens fiender. Fångstvirke kan vara effektivt – men endast med vetskapen av att få ut det ur skogen i tid, säger William Karlsson, inköpare i Vetlanda.

Skogsstyrelsen, tillsammans med Vida och andra aktörer, anordnar skogsträffar på temat barkborrar under våren. Gå in på skogsstyrelsen.se/skogsträffar och se vilka träffar som finns i ditt område alternativt prata med din inköpare.

Ny teknik i Alvesta

På Vidas sågverk i Alvesta görs nu mätning av grankubb och furukubb med Mabema GPV. Mätningen är automatisk och färdig direkt när timmerbilen passerat en mätram.

6 st högupplösta 3D-kameror tillsammans med 6 st lasrar läser av och skapar en tredimensionell bild av virkestraven vilket volymmäter virket samt fastställer diameterfördelningen. Det går därefter att zooma in färgfotografier för att göra en kvalitetsbedömning. Tekniken ersätter den manuella virkesmätningen av Biometria.

Mabemas VD Magnus Lundberg är positiv till den nya tekniken. – Det är jättespännande och känns som en del av framtiden. Mätningen görs automatiskt och med bättre resultat än tidigare, likväl som att det gör mätningarna spårbara.

Den nya tekniken innebar en investering på cirka 4,5 miljoner kronor och bidrar till minskade ledtider. Virkesmätningen blir också mer effektiv samt att resultatet alltid blir lika bra. Tack vara tekniken kan kubben nu prissättas i fler diameterspann vilket gör att skogsägaren får ett högre pris för den grova kubben. – Mätningstekniken för virkesmätning på trave har under flera decennier stått still utan möjligheter att minska kostnaden för mätningen. Med den nya tekniken möjliggörs kostnadsbesparingar vilket blir fördelaktigt både för skogsägarna och industrin, säger Vida Alvestas VD Christian Drott.

Telefonen som hjälpmedel

Frihet, digital teknik och direktkommunikation. Så kan man sammanfatta den nya Vida-appen som snart finns tillgänglig för skogsägare.

Samtliga markägare med en ny skogsbruksplan som är upprättad av Vida kan få tillgång till sin plan direkt i mobilen. Genom appen, som du laddar ner på din smarttelefon eller surfplatta, får du enkelt tillgång till din skogsbruksplan där du befinner dig.

Appen möjliggör snabb kommunikation. Anteckningar som görs i planen visas direkt hos inköparen som i sin tur kan förmedla noteringen vidare till entreprenören som utför åtgärden på din fastighet.

I appen kan du se din position, volymer i bestånden och föreslagna åtgärder. Med skogsbruksplanen som bakgrunds-karta när du går i skogen skapas en tydlig bild av vad som behöver göras.

Vida-appen introduceras succesivt under våren och i höst kommer alla markägare att kunna ladda ner den.

För att ladda ner och använda appen krävs en grön skogsbruksplan gjord av Vida.

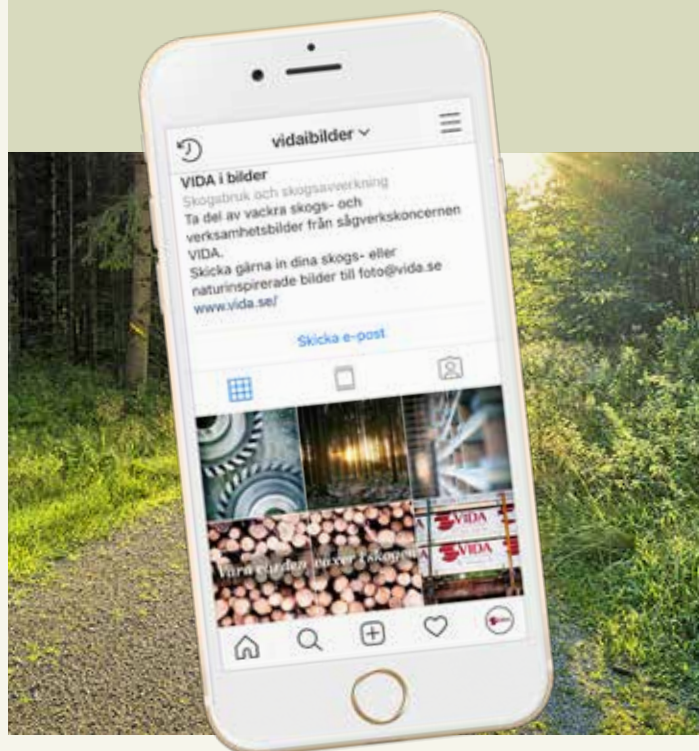

Vi vill se dina skogs- och naturinspirerade bilder!

Har du fotat en naturbild som du vill dela med dig av? Skicka in dina vackra eller intressanta bilder, gärna med en bildtext, till foto@vida.se.

Ett urval av fotona publiceras på Instagramkontot **@vidabilder**

Rapport från marknaden

Efter ett år då hela världens trämarknader varit på topp har nu läget ändrat sig rejält.

Det började med stora prisfall i USA under hösten som sedan spridit sig till resten av världen och det råder just nu ingen bra balans mellan utbud och efterfrågan.

Produktionen, i framförallt Centraleuropa, är oerhört hög med anledning av stor tillgång på billig råvara. Denna överproduktion sätter press på priserna och inte minst har de flesta kunder nu relativt stora lager vilket gör vintern ganska besvärlig för sågverken. Sjunkande priser och fulla lager hos kunderna är ingen bra kombination.

I UK som är vår största och viktigaste marknad diskuteras nu Brexit livligt och vilken påverkan detta kommer ha i de dagliga affärerna. Problemet är att ingen vet vad som kommer att hända och hur man ska förbereda sig på bästa sätt. Vi har byggt upp extra lager i UK för att möta eventuell problematisk införtullning efter 29 mars.

Australien som varit en tämligen isolerad marknad med bra och stabila priser har också påverkats av överproduktionen in Tyskland, Tjeckien och Österrike. En hel del billiga trävaror från dessa länder har tyvärr pressat ner priserna till långt ifrån attraktiva nivåer.

Mitt i all denna oro har Hamnarbetsförbundet valt att lägga ut punktstrejker i de för oss viktigaste exporthamnarna. Vi hoppas att lösningen på konflikten är nära, men tills dess kostar det oss mycket extra pengar och framförallt får vi inte iväg våra leveranser till kunderna på utlovad tid vilket är beklagligt.

Så efter förra årets "supersågverksår" får vi nu snabbt anpassa oss för besvärligare tider.

Nyttillskott på Vida

Markus Ragnerby
Virkesinköpare
Vetlanda
0383-185 24
070-550 56 70

Andreas Strand
Virkesinköpare
Emmaboda/
Kalmar/Nybro
072-548 15 47

Viktor Magnusson
Virkesinköpare
Emmaboda/
Karlskrona/Torsås
0471-310 57
070-69 947 56

Moa Nord
Receptionist och
ansvarar för Vidas
centrala växel.

Vida satsar för framtiden

Vida satsar för fullt på sina verksamheter och vill alltid utveckla de för att få ett bättre timmerutbyte, skapa mer effektiva processer samt förbättra arbetsmiljöerna för våra medarbetare.

Detta märks inte minst på att Vida under 2018 färdigställde och påbörjade investeringar för cirka 100 miljoner kronor. Investeringarna 2019 har inte heller väntat på sig utan flertalet är beslutade och kommer att genomföras under året.

Investeringar 2018

Vida Hästveda

- Elfilterpanna
- Barkrivare/barkhantering
- Renovering och utbyggnad av personalutrymmen

Vida Bruza

- Emballering hyvel 1
- Tilt intag hyvel 3
- Tilt hyvel 1
- Uppgradering av paketläggare och justerverk
- Uppgradering sågmotorer, ställverk och frekvensomriktare
- Renovering personalutrymmen

Vida Hestra

- Emballering hyvel 2
- Uppgradering timmersortering, postningssortering

Vida Vislanda

- Uppgradering sågintag, stegmatore och eldrifter
- Ekonomiser panncentral
- Boardscanner automat-sortering hyvel 3

Vida Tranemo

- Enstycksmatøre paketläggare såg

Vida Urshult

- Renovering såghus
- Asfaltering utomhusmiljö

Vida Alvesta

- Mabema automatisk inmätning av kubb
- Tillbyggnad av huvudkontor
- Nya lagerytor

Vida Borgstena

- Förbättring hyvleri
- Uppgradering ströläggare
- Uppdaterad säkerhet
- Uppgradering timmerintag

Vida Nössemark

- Färdigställande hyvleri
- Asfaltering utomhusmiljö

Vida Energi

- Ny pelletspress
- Spåntransportörer och skivsäll
- Sprinkler i spånmagasin

Fordon

- 4 Gaffeltruckar
- 2 Timmertruckar TMF
- 3 Hjulastare

Planerade investeringar 2019

Vida HN

- Bränsleinmatning ugn
- Nytt styrsystem till panna

Vida Bruza

- Blockinmatare såglinje

Vida Hestra

- Panna 10MW och nytt styrsystem

Vida Tranemo

- In- och utmatning barkmaskin
- Bandram hyvleri

Vida Urshult

- Uppgradering hyvleri, nytt styrsystem och press/bandare

Vida Alvesta

- Kutterspånshantering
- Flytta industrispår
- Staket och grindar

Vida Borgstena

- Hyvel

Hög tid för inventering av skogsbilvägar

TEXT: AMELIE BERGMAN FOTO: JOHAN LINDBLOM

Informationen om skogsbilvägar i nationella vägdatabasen är snart 30 år gammal och ofta felaktig, vilket gör det svårt att planera transporterna.

25 miljoner kronor – eller en krona per kubikmeter. Så mycket kostar den bristfälliga informationen om våra skogsbilvägar, varje år. Därför ska alla skogsbilvägar i Götaland inventeras med start i vår.

I Götaland finns 100 000 km privata skogsbilvägar. Vägarna finns registrerade i Trafikverkets nationella vägdatabas och det är härifrån som inköpsorganisationer och industrier hämtar informationen för att planera sina virkestransporter från skogen till industrin. Det är bara ett problem. Informationen stämmer inte.

– Skogsbilvägarna i nationella vägdatabasen inventerades och klassades senast under 1990-talet. Det betyder att informationen som finns är 30 år gammal, och jag tror att alla skogsägare vet hur mycket som hinner hända med en väg under den tiden, säger Mikael Åkhe som är virkesmätare på Biometria och en av dem som kommer att sköta fältinventeringen.

Genomförs av Biometria

Det är Biometria, tidigare VMF Syd, som har fått uppdraget att ansvara för projektet vilket kommer att genomföras under en femårsperiod med start våren 2019. Bakom initiativet står några av skogsbranschens ledande aktörer – Vida, Bergs Timber, Derome, Holmen, JGA, Moelven, Sveaskog, Sydved och Södra – men fler finansörer är välkomna i projektet.

Det grundläggande problemet är att åkerierna inte vågar lita på den information som finns i nationella vägdatabasen, konstaterar Mikael Åkhe:

– I vissa fall har nya skogsbilvägar kommit till, eller gamla rustats upp, men det vanligaste är att vägen inte håller den standard som anges. Ofta fixar man till skogsbilvägen i samband med avverkning, men sedan underhålls den inte. Vegetationen växer in i vägbanan, vändplatser slyar igen och bärlagren försämrats, vilket kan innebära mycket merarbete för den enskilda chauffören. Men det är också en säkerhetsfråga.

I slutändan blir det merkostnader som drabbar alla led, även skogsägaren. En studie som har genomförts av Skogforsk visar att den undermåliga informationen om skogsbilvägarna kostar skogsbruket i Götaland 25 miljoner kronor årligen.

Effektiva och hållbara transporter

Jesper Bjenning, som kör timmerbil på familjeföretaget Hultagårds skogstransporter, välkomnar initiativet.

– Jag hoppas att kartläggningen leder till att vi får säkrare uppgifter att gå på. Jag vågar tyvärr inte lita på den information som finns i dag. Jag ringer ofta och hör mig för med inköparen eller någon annan som har varit där. Men sedan upplever man vägens beskaffenhet helt olika från en timmerbil jämfört med en personbil. Är jag osäker åker jag ofta ut till objektet och kollar med lastbilen utan släp. Är det nära där jag bor så tar

jag personbilen och kollar dagen innan, berättar Jesper.

– Det vanligaste är att bärigheten är dålig så släpet riskerar att glida ner i kurvorna, att det är trångt på sidorna och att jag inte kommer runt på vändplatsen. Jag har alltid med mig skyffel, kniv och bågsåg i lastbilen om jag skulle fastna. I värsta fall kan det förstöra ett halvt skift. Det händer också att jag får göra en omlastning av timret, koppla av släpet och bara lasta bilen, vilket gör att transporterna tar längre tid och blir mer kostsamma för alla inblandade.

Carl-Johan Bertilsson, trafikledare på Biolant och en av Jespers uppdragsgivare, ser även han många fördelar:

– För trafikledningen blir det smidigare att planera och verkställa transporterna på ett klimatsmart sätt med färre mil. Åkaren sparar tid, får ett säkrare arbete och riskerna för att köra sönder minskar. Som skogsägare kan man få en snabbare borttransport och ett bättre netto om man slipper omlastning och längre skotning.

Objektiv informationsinsamling

En fullastad timmerbil mäter 24 meter och väger 64 ton, vilket kan jämföras med 40 personbilar. För att skogsbilvägen ska vara funktionell måste den möta en rad olika praktiska krav. Mikael Åkhe och hans kollegor kommer bland annat att kontrollera vägens framkomlighet, bärighet, sväng- och vändmöjlighet.

– Det är viktigt att poängtera att det inte handlar om att peka ut enskilda vägar eller väghållare, det handlar om objektiv informationsinsamling. Däremot har vi ambitionen att intresserade skogsägare på något sätt ska kunna ta del av den nya informationen. Är min väg besiktigad, hur är den klassad och vilka förbättringsmöjligheter finns? Hur detta upplägg ska se ut är ännu inte beslutat, men det hoppas vi att få återkomma om, säger Mikael Åkhe.

Timmerbilsförare Jesper Bjenning, väginventerare Mikael Åkhe och transportledare Carl-Johan Bertilsson är eniga om att bättre information ger hållbara och ekonomiska fördelar i hela den skogliga leveranskedjan.

Information som omfattas av inventeringen

- **Funktionell vägklass.** Vägens betydelse för transporter. Indelas i Huvudväg/Normalväg/Nollväg.
- **Framkomlighet.** Hur vägen är dragen i terrängen: kurvornas radie, vägbredd och breddökning i kurvorna. Fritt från hinder i sid och höjddled.
- **Vändmöjlighet.** Möjlighet till rundkörning eller vändning vid vägs slut. Typ av vändmöjlighet.
- **Svängmöjlighet.** Möjlighet att svänga i en korsning med olika fordonskombinationer.
- **Tillgänglighet (bärighet).** När på året och under vilka väderleksförhållanden som en timmerbil (fordon med vikt enligt BK1) kan nyttja vägen.
- Dessutom registreras vägbredd, slitlager och förekomst av vägbommar och broar.

Rätt information ger bättre förutsättningar för:

- åkerier att göra ett effektivt och bra transportarbete.
- skogsägare att göra en god virkesaffär
- virkesköpare att planera avverkningar och transporter på ett effektivt sätt.
- säkrare virkesförsörjning till industrin.
- underhåll och förbättringar av skogsbilvägarna.

Vida välkomnar ett bransch-gemensamt samarbete gällande skogsbilvägar

Det är mycket glädjande och välbehövligt att branschen gör ett krafttag gällande att förbättra Sveriges skogsbilvägar. Vidas sågverk förbrukar lika mycket råvara varje dag och då måste virket komma i samma takt från skogen. För att fortsättningsvis klara detta behövs det en rejäl förbättring av skogsbilvägar.

Det är ett omfattande jobb som nu startar där målet är att dagens vägar blir rätt klassade och rätt förutsättningar skapas för alla inblandade. Parallellt med detta måste vi även lägga stor kraft på att förbättra vägnätet, dvs höja standarden på leverantörernas vägar. Med hjälp av den sammanställda informationen från Biometria, avseende klassningen av den enskilda Skogsägarens skogsbilväg, kommer vi på Vida Skog hjälpa till med rådgivning och praktiskt utförande av åtgärder för att få till en godkänd skogsbilväg. Lärdomar kommer dras av den gemensamma klassningen men vi måste komplettera med kunskap/utbildning för att bygga bättre vägar framåt.

Utöver att klara råvaruförsörjningen alla dagar om året, ger en bra skogsbilväg möjlighet att:

- Skogen sköts på ett bra sätt
- Det ökar värdet på skogen om vägen är bra och kan köras större delen av året
- Mindre kostnader för logistik
- Bättre kvalitet på råvaran som går till industrin

Att ta jägarexamen

I en värld där allt fler blir vegetarianer och överkonsumtion av kött har varit mer regel än undantag, bestämde jag mig för att ta jägarexamen!

Uppvuxen i skogen med en morfar som slaktat djur sedan urminnes tider, som sov med bössan bredvid sängen, tänkte jag, detta har jag koll på! Det hade jag naturligtvis inte... Det blev några av de mest berikande fyra dagarna i mitt liv. Massor av kunskap, insikt, utmaningar, adrenalin, spänning, hopp och förtvivlan.

Att skogen är full av så mycket fåglar. Att en vuxen varg äter mellan 2–6 kg kött om dagen! Att det är svårare att skjuta en älg som springer åt höger än vänster. Att vildsvin både springer och fortplanter sig snabbare än en 100 m löpare springer. Att det är vansinnigt dyrt att vara en dålig skytt. Att jag älskar att vara nära naturen. Att vi måste vara rädda om våra lant- och skogsbruk. Att ha tålmod kan vara meditativt... och att jag fullkomligt älskar gröna kläder.

Efter skjutprov, kula, hagel och teoriprov kan jag numer titulera mig som jägare!

Har jag blivit en skjutgalen köttätare? Nej! Jag har mer respekt för naturen, djuren och ekosystemet än någonsin och jag tycker att alla borde ta jägarexamen av just den anledningen!

//Malin – skogens drottning

Klöver över nr 27

EN ARTIKLESERIE OM HUR DU KAN ÖKA VÄRDET PÅ DIN SKOGSFASTIGHET

Ta vara på möjligheterna när du säljer skog

Sälja skog handlar ofta om konjunkturen men det finns mer att fundera på när du säljer skog. Man skall välja rätt bestånd, förbereda skogen för att hålla ned avverkningskostnader och planera för att inte mer av nettot går bort i skatt än som är nödvändigt. Det kan tillsammans ge de där extra slantarna som är så eftertraktade.

Den som själv vill göra jobb i skogen kan förbereda en skogsförsäljning genom underröjning för att minska avverkningskostnaden för den återstående skogen. Man kan även plocka ut klena massavedsstammar vid tillfällen, när man ändå gör något annat i närheten t.ex. tar bort vindfällan. Åtgärden medför att återstående skog kommer att få högre medelstam och därmed lägre avverkningskostnad.

Att se till att avverkningen och transporten från hygge till landsväg blir effektiv är viktigt. Det kan därför ge extra i plånboken att underlätta transporter. Underhålla vägar så att de håller året om och fungerar för bil och släp, så man slipper nedklassning av vägen är kanske det som är effektivast.

Rätt tidpunkt

Rätt tidpunkt är annars kanske det som ger mest effekt. Konjunkturen har traditionellt styrt priset på framförallt slutavverkningsskog, men det är också konjunkturen som är svårast att toppa. Vill man sälja skog gör man klokt i att förankra idén hos sin virkesköpare och inhämta rätt signaler. En bra dialog med sin virkesköpare kan vara guld värd.

Rätt tidpunkt är också att åtgärden i skogen bör göras i rätt tid av skötselsskäl. Att inte göra rätt åtgärd vid rätt tidpunkt ökar risken och framtida kostnader.

Oplanerade inkomster leder ofta till skattebekymmer

Innan du avverkar och får intäkter måste du ha koll på om det uppstår skattekonsekvenser. Ju större avverkning desto viktigare med preliminär bedömning av årets resultat. Har du tidigare år gjort underskott i näringsverksamheten kan du kvitta intäkterna mot underskottet innan du bedömer årets resultat. Blir det överskott för året bör du tänka igenom hur du skall hantera inkomsten i nästa deklaration.

Tycker du det här med deklaration är krångligt och har en redovisningskonsult som hjälper dig kan du fråga denne hur stort utrymme för avverkning du har utan onödiga skattekonsekvenser kommande år. Berätta samtidigt om dina planer för intäkter och kostnader under året. Då slipper du vara orolig om det skulle bli ofrivillig avverkning som t.ex. stormar eller barkborreskador.

Vid deklarationen finns för närvarande ett tiotal instrument som reglerar resultatet över tiden. De kan jämföras med verktygen i din verktygslåda. Det kan ju låta krångligt men det behöver det inte vara. Hoppa över detaljerna och lär dig huvud dragen för de vanligaste planeringsinstrumenten du har som skogsägare. De som jag tänker på är betalningsplan, skogskonto och räntefördelning. Har du köpt din skogsfastighet tillkommer skogsavdraget. Med dessa planeringsinstrument vid deklarationen kommer du ofta långt i din planering till rätt beskattning.

Betalningsplan

Om du vet att avverkningen ger ett så stort netto att överskottet blir svårt att ta om hand i deklarationen till låg skatt, är betalningsplan ett bra hjälpmedel. Betalningsplan är ett sätt är att komma överens med virkesköparen i samband med att du säljer skogen att intäkten betalas ut på fler än ett år. Intäkterna beskattas då det är de betalas ut istället för allt på en gång. Du är fri att komma överens om att fördela beloppen som du vill. Bra är att i förväg komma överens med virkesköparen om att det finns möjlighet att inestående pengar kan betalas ut tidigare än enligt betalningsplanen om det visar sig att du skulle behöva dem. Pengarna måste dock betalas ut på minst två kalenderår för att en betalningsplan skall vara giltig. Betalningsplan fungerar bra när du säljer en avverkningsrätt men betalningsplan går tyvärr inte att använda när du säljer leveransvirke.

Skogskonto

Skogskonto kan användas för både avverkningsrätt och leveransvirke. Skogskonto är en speciell form av bankkonto. Till skillnad från betalningsplan sätter du in pengar på banken istället för att du har pengarna inestående hos virkesköparen. Beslutet att sätta in pengar på skogskonto sker när du deklarerar. Du sätter in på skogskontot först när deklarationen är klar men innan du lämnar den till skattemyndigheten. Du kan maximalt sätta in 60% av nettot från avverkningsrätter och 40% från leveransvirke. De pengar du satt in på skogskonto beskattas först när nu tar ut dem från

Bernt Fransson, Skog och Lantbruk i Sverige AB, tel. 070-39 69 720

skogskontot. Finns pengar kvar på skogskontot efter ca 10 år faller de ut till beskattning.

Räntefördelning

Räntefördelning är ett annat viktigt instrumentet för flertalet skogsägare. Principen, att avkastningen på det kapital man satsat i sin näringsverksamhet skall beskattas på samma sätt som om man satt in pengarna på banken, känns både självklar och viktig. Räntefördelning är mycket förenklat en gräns för hur stor del av nettot som skall beskattas som arbetsinkomst och hur stor del som skall beskattas som kapital.

För den del av nettot som blir arbetsinkomst avgår först egenavgifter eller särskild löneskatt samt därefter marginalsatt. Marginalskattens storlek beror av hur stora dina samlade arbetsinkomster, löneinkomster och pensioner är. För den del av intäkterna som beskattas som kapital blir skatten 30%. För många skogsägare vars samlade arbetsinkomster har högre marginalskatt än 30% är räntefördelningen viktig. Nyttjas inte räntefördelningsbeloppet till kapitalbeskattning ett år kan fördelningsbeloppet sparas och läggas till nästa års räntefördelningsbelopp. På detta vis ackumuleras fördelningsbeloppet till kommande år. Kommande avverkningar kan då komma bli beskattad till 30% upp till det sparade ackumulerade räntefördelningsbeloppet.

Tyvärr är regelverket för hur fördelningsbeloppet beräknas förhållandevis invecklat. Känns det som ett hinder för dig, så ta hjälp av en redovisningskonsult på orten. Det kan absolut löna sig.

Skogsjuridik

Intrång och rätt till ersättning

Kring rätten till ersättning vid olika intrång med stöd av miljöbalken finns tydliga regler. När det gäller inskränkningar i skogsbruket som beslutas med stöd av artskyddsförordningen är läget desto mer oklart. För att bringa klarhet i vad som gäller just nu och vad som har hänt i några uppmärksammade fall bad vi advokaten och skogsägaren Johan Norrlin på RosholmDell Advokatbyrå beskriva läget.

Artskyddsförordningen har funnits i sin nuvarande form sedan 2008 och är den svenska implementeringen av EU:s naturvårdsdirektiv. Trots att förordningen alltså inte är ny är det först under senare år som Skogsstyrelsen på allvar har börjat tillämpa den och dess tillämpning blivit synlig inom skogsbruket.

Artskyddsförordningen omfattar alla naturligt förekommande fågelarter och andra särskilt utpekade djur- och växtarter. Förordningen innehåller ett direkt förbud mot att skada eller förstöra djurens fortplantningsområde eller viloplats.

Ett omdiskuterat fall

I ett omdiskuterat ärende som gäller skydd enligt artskyddsförordningen av ett fortplantningsområde för tjäder förelade Skogsstyrelsen en skogsägare att lämna ett stort antal hänsynsytor och att i övrigt begränsa avverkningen. Avverkningstrakten var belägen intill en spelplats för tjäder och behövde enligt Skogsstyrelsen skyddas för att erbjuda tuppar, höns och kycklingar föda och skydd såväl före som efter spelet. I ekonomiska termer innebar restriktionerna minskade virkesintäkter för skogsägaren om ca 450 000kr, vilket motsvarade ca en tredjedel av virkesvärdet.

Den hänsyn som kan krävas enligt skogsvårdslagen får högst motsvara ca 10% av virkesvärdet. Det aktuella föreläggandet från Skogsstyrelsen innebar således väsentligt strängare restriktioner.

Ärendet, tillsammans med några liknande fall, har gett upphov till en livlig debatt om vilka inskränkningar i rätten att bruka sin mark som en skogsägare ska behöva tåla.

Rätten till ersättning

Att rätten att bruka skogsmark kan inskränkas för att bevara biologisk mångfald och skydda värdefulla naturmiljöer är inte någon nyhet. Om man bortser från de mindre inskränkningar som kan krävas med stöd av skogsvårdslagen och frivilliga avsättningar sker detta på privatägd mark vanligen genom inrättande av naturreservat eller biotopskyddsområde. Ett beslut om naturreservat eller biotopskyddsområde kan innebära att allt brukande av marken förbjuds. Om beslutet innebär att den pågående markanvändningen inom berörd del av fastigheten avsevärt försvåras har markägaren en lagfäst rätt till ersättning för intrånget. Ersättningen beräknas enligt expropriationslagen och ska motsvara den minskning av fastighetens marknadsvärde som intrånget innebär. Därutöver har markägaren rätt till ytterligare ersättning med 25 % av marknadsvärdesminskningen. Detta system med skydd av natur och ersättningsrätt är väletablerat och förutsebart för den markägare som berörs. Det kan naturligtvis ändå uppstå situationer där enighet inte nås rörande ersättningsens storlek. Markägaren har då möjlighet att få en domstolsprövning av ersättningsens storlek.

Artskyddsförordningen och rätten till ersättning

Ett skäl till att Skogsstyrelsens förelägganden med stöd av artskyddsförordning, som i fallet med tjädrarna, väckt så heta känslor är Skogsstyrelsens inställning att restriktioner med stöd av

Johan Norrlin, RosholmDell

artskyddsförordningen inte berättigar till någon ersättning. Artskyddsförordningen innehåller nämligen inte några bestämmelser om rätt till ersättning och utan sådan reglering kan inte ersättning utgå. Ett sätt att motivera avsaknaden av rätt till ersättning är att artskyddsförordningen ska ses som en preciseringsavtalsavhandling mellan staten och allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken. Enligt dessa hänsynsregler är alla som bedriver en verksamhet skyldiga att visa den hänsyn som krävs för att förhindra skador på miljön. En verksamhet som skadar miljön är inte förenlig med hänsynsreglerna och därmed olaglig. Det är endast intrång i pågående laglig markanvändning som ska berättiga till ersättning.

För den enskilde markägaren som vill utföra en normal avverkning med normal naturvårdshänsyn måste resonemanget ovan vara svårt att förstå. Varför ska vissa beslut till skydd för djur- och växtarter berättiga till ersättning och andra inte?

Skogsstyrelsens beslut angående hänsyn intill tjädrarnas spelplats överklagades av markägarna. I december 2018 avgjorde Mark- och miljööverdomstolen som sista instans målet. Domstolen ansåg att den anmälda avverkningen skulle kunna påverka tjäderpopulationen i området negativt och att de restriktioner som Skogsstyrelsen beslutat var nödvändiga.

Domstolen ansåg att det allmänna intresset av att skydda miljöer som är lämpliga fortplantningsområden för tjäder väger tyngre än markägarnas enskilda intresse att avverka skogen på det sätt som anmälts. Mark- och miljööverdomstolen gjorde också det viktiga påpekandet att ett sådant beslut som Skogsstyrelsen fattat ger markägaren rätt till ersättning om det innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastighet. Eftersom målet i domstolen endast gällde om Skogsstyrelsens beslut var riktigt kunde ersättningsfrågan inte prövas av domstolen. Markägarna är därför hänvisade till att starta en ny domstolsprocess där de kräver staten på ersättning. Denna process pågår för närvarande vid Mark- och miljödomstolen i Växjö.

Storlek på ersättning

Mark- och miljööverdomstolens avgörande ger svaret på den principiellt viktiga frågan om att rätt till ersättning finns även vid beslut fattade med stöd av artskyddsförordningen. Frågan är nu hur stor markägarnas ersättning ska vara? Ska den bestämmas på samma sätt som vid beslut om naturreservat och biotopskyddsområden eller på annat sätt? Svaret är inte självklart. Situationen är inte helt jämförbar med inrättande av andra områdesskydd. Medan ett naturreservat inrättas för all framtid gäller Skogsstyrelsens beslut endast hänsyn vid den aktuella avverkningen. Vid en framtida avverkning i samma område är det tänkbart att hänsynen till tjädern kan ordnas på ett annat sätt och att de nu beslutade hänsynsytorna får avverkas. En ersättning beräknad enligt samma principer som vid bildande av naturreservat skulle då kunna överkommas av markägaren. Om detta ska beaktas då ersättningen bestäms är oklart. En annan fråga är om avdrag ska göras från ersättningen som motsvarar viss hänsyn som markägaren enligt miljöbalkens hänsynsregler alltid är skyldig att visa. Det är bra att frågan om rätt till ersättning nu prövas i domstol. Förhoppningsvis är befintliga regler tillräckliga för att berättiga markägarna till en ersättning som åtminstone täcker deras förlorade intäkter.

Januariöverenskommelsen

Oklarheter om rätten till ersättning har även uppmärksammats på politisk nivå. I "Januariöverenskommelsen" mellan S, C, MP och L ingår att artskyddsförordningen ska ses över för att effektivt och rättssäkert kunna skydda hotade arter och vara tydlig gentemot markägare om när man har rätt till ersättning. En utredning ska tillsättas för att utreda frågan.

Rätten till ersättning vid intrång har även aktualiserats beträffande fjällnära skogar. Ett antal markägare hade planerat avverkning av ett skogsområde i Västerbotten. På grund av områdets höga naturvärden förbjöd Skogsstyrelsen avverkningen. Skogsägarna stämde staten genom Skogsstyrelsen vid Mark- och miljödomstolen i Umeå. De begärde ersättning på samma nivå som om beslutet gällt bildande av ett naturreservat. Skogsstyrelsens inställning var att ersättning inte skulle utgå eftersom beslutet inte försvårade den pågående markanvändningen. Eftersom marken inte tidigare avverkats kunde skogsbruk inte anses vara "pågående markanvändning". Domstolen ansåg dock i sin dom i januari 2019 att den markanvändning som pågick inte kunde vara något annat än skogsbruk. Enligt domstolen ska därför markägarna ersättas på samma sätt som om naturreservat hade bildats. Att staten valt att inte bilda naturreservat ska inte gå ut över markägarna eftersom de påverkas på samma sätt. Markägarna var därför berättigade till ersättning motsvarande minskningen av fastighetens marknadsvärde med ett påslag på 25 %, sammanlagt 18 miljoner kr. Skogsstyrelsen har överklagat domen till Mark- och miljööverdomstolen och det återstår att se hur dom faller.

*Nu bildas Biometria – Genom en samman-
slagning av landets tre virkesmätnings-
föreningar och SDC skapas en gemensam
organisation för mätning och redovisning
av skogsnäringens virke. Biometria
kommer att vara igång från 1 januari 2019.*

– De skarpa kraven på att verksamheten skall drivas opartiskt och professionellt har inte ändrats utan vägleder oss även framåt, säger Peter Eklund, VD för Biometria.

– Den nya organisationen ger möjlighet att snabbare möta upp mot teknisk utveckling inom hela virkesflödet och att ta rejäla steg mot ytterligare digitalisering. Nu skapar vi bästa förutsättningar för lägre kostnader och bättre leveransprecision, det har stor påverkan på skogsbranschens konkurrenskraft, tillägger Peter Eklund.

Inom Externa tjänster finns kundstöd, utbildning, skördarrevision samt vägteknik som bl a hanterar ett projekt att uppdatera kunskapen om skogsbilvägar i Götaland. Utveckling/IT samlar kompetens och kraft i en enhet som kliver över de gränser som tidigare funnits mellan olika virkesmätningsföreningar och SDC. Virke och Energi med drygt 600 medarbetare över hela landet svarar för mätning av virke och biobränsle. Hos Mätningsskvalitet sker uppföljning av arbetet inom främst Virke och Energi.

Biometria är en ekonomisk förening med huvudkontor i Uppsala som ägs av skogsindustrier och värmeverk som en part. Den andra parten är skogsägarföreningar, Sveaskog och andra säljare på virkesmarknaden. Utöver parterna erbjuds i samband med fusionen ett antal transportörer medlemskap i den nya föreningen.

								VÄSTYCKE ISRAEL- PARLA- MENT	FRI- STAD	NIVAN FÖR LAGET	SPARK- SKENA NAGLAS	OLJA UR FURA
	DRE- GEL		JOHAN GLANS	SOM MORS	LJUDAN- LÄGS- NINGSSYS- TEM	KAN BLI MOS TILL FLASKLÄGGEN 51 EFTERLEVER- ROM SKORNA	ÄR EN PSYKO- AKTIV DROG					
	LOKAR						LAST- DJUR		KON- CERN			
							KRIMI- NOLOG		LAKTAR- JIPPON			
							PÅ BIL I LYON	LEVER SITT LIV PÅ ÖSEL	FRYSA			SKEN- GRAV- AR
							VAL- FLÅSK					
							KABEL UTAN ÄNDAR					
							BOCK- STAD		POOL- MITT STAVEN		SOM F.D.	
											NORD- LIGA	
INTE ETT DUGG FLIKT- TROGEN						SURFAR VI PÅ FYNDI- GA		SKÅM- DE BORT	HYPOTET- ISKA	LÅNGA TIDER FORTFA- RANDE		
AMERI- KANSK TIDNING					AVSER OKÄND SKRI- BENT	FÖRE TIME I VISS MU- SIKSTIL						
EN GENUS- FRÅGA								SLÅT		PLAFOND ÄR EN VILD ORKIDE SVERIGE		
VILL VI ATT VARK SKA GÅ		SVAMP JOBBAR FRIVIL- LIGT						SLÖ		TOXIN BRUKAR JORDEN		
VANN MED "EUPHO- RIA"				PRIVATA FOLK- GRUPPS- AKTIGT		SÄLLE PÅ TILL- LÄGGS- PLATS						KÄNNER TILL AKRO- POLIS
TUMLA- RE					FIRAS 5 FEB. SKEPPS- BROT	SKENET			PRO- CENTA			
		OVIDUE 10-19	KONSERT- STYCKE	VÅTE STORMANDE	FÖRR FÖRE ERICSSON	TELNING		PULSE- RA TVE- TYDIG				ROT AV SANKT PERS NYCKLAR
FULL- KOMLIGT URS- SWING									TILLTAL HÄN		SKÖNJA FLANK	
ÄR GRUV- ERE EN	ENER- GISKT MORK			SES I ADELS- NAMN ASAGUD			UNION IHOP	KAN EST. ELLE TILL- TÄLAS SLUT				
		BERE- DER ÖST BIBEL- DEL				KRYDD- SÄS YTTRADE				HASTA FÖR DET MESTA		
ROTE- RAR VID IP TEMPO			SLAG- INSTRU- MENT				DYR- GRIPAR					
									SIM- HOP- PANDE ULRIKA			

En del människor slänger skräp i naturen vilket kan vara väldigt farligt för oss djur. Vi kan trassla in eller skada oss på skräpet och ibland missta det för att vara mat. Gör gärna vår natur och oss djur en tjänst genom att ta upp skräpet och släng i en soptunna istället!

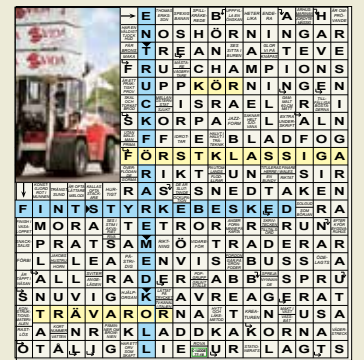
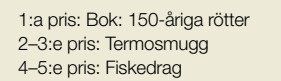

5. Vad äter harar och kaniner under vintern?

1. De äter ingenting

X. Kakor

2. Knoppar, bark och rötter

1:a pris: Noomi Ingemarsson, Ed
2-3:e pris: Sven Manfredsson, Skillingaryd,
Anne-Lie Wahlqvist, Linneryd
4-5:e pris: Karin Mellström, Stockholm,
Nils-Eric Lövgren, Växjö

VIDA AB, Att: Joanna Kron, Box 100,
342 21 Alvesta eller maila till
korsord@vida.se. Glöm inte att ange
din adress och ditt telefonnummer.
Vi önskar ditt svar senast den 1/5-19.

Namn
 Adress.....

 Postnr
 Postadress.....
 Tel

Kontakta din lokala virkesinköpare

Mark Johansson
Mariannelund/
Vimmerby/Eksjö
0472-267 45
076-136 15 72

Kristian Hultgren
Ydre Kinda
0381-267 46
076-136 15 73

Johan Svensson
Högsby/Hultsfred
0491-138 71
070-619 15 00

Fredrik Nilsson
Eksjö/Vetlanda
0383-185 26
073-354 22 65

Markus Ragnerby
Vetlanda
0383-185 24
070-550 56 70

William Karlsson
Nässjö/Vetlanda
0383-185 25
070-570 15 90

Mathias Joelsson
Oskarshamn
0491-138 70
073-354 22 66

Viktor Carlström
Sävsjö/Värnamo/
Gnosjö/Vaggeryd
0393-216 71
073-084 40 45

Fredrik Wännerstam
Tranås/Aneby/
Jönköping
0381-267 76
070-211 27 54

Ulrik Lundquist
Områdeschef Öst
0472-439 77
070-271 36 75

Bo Hallin
Ulricehamn/Tranemo
0321-351 00
076-815 38 95

Peter Rosén
Borgstena
033-23 31 93
070-306 97 69

Patrik Wilhelmsson
Gislaved/Hylte
0371-602 60
070-514 06 80

Christer Hult
Karlsborg
0505-306 40
070-335 26 05

Jonas Gustafsson
Sollebrunn
0325-473 69
070-333 01 12

Pär Johansson
Borgstena
033-23 31 87
070-359 78 89

Håkan Igelström
Sollebrunn
0322-834 57
070-299 33 38

Anders Andersson
Vänersborg
076-786 67 00

Olof Sylvé
Vänersborg
0521-190 01
070-580 06 55

Ronny Svensson
Mariestad
0501-780 86
070-322 79 07

Arvid Setterberg
Skaraborg
0521-190 02
070-555 79 45

Per Larsson
Vänersborg
0521-190 00
070-555 82 32

Thomas Henricson
Områdeschef Väst
033-23 31 82
070-514 06 06

Martin Dahl
Alvesta/Lammhult
0472-364 27
070-272 49 36

Sven Andersson
Vislanda/Älmhult/
Norra Skåne
0476-200 09
070-399 08 29

Ulf Sivberg
Växjö/Lessebo/
Uppvidinge
0472-364 13
070-364 13 80

Jan-Erik Gustafsson
Tingsryd/Häradsbäck
0477-556 27
070-232 74 10

Jaen-Peter Gustavsson
Östra Blekinge
0471-310 65
070-267 23 34

Håkan Johansson
Västra Blekinge
0477-556 26
070-312 63 47

Anders Ingvarsson
Örkelljunga/Markaryd/
Hässleholm
0435-512 09
070-812 38 12

Thomas Dunsjö
Hylte/Falkenberg
0371-602 68
070-231 62 64

Andreas Svensson
Ljungby/Lidhult
035-700 08
070-550 33 27

Joachim Högfeldt
Ängelholm/Laholm/
Båstad
0431-804 20
072-588 04 20

Andreas Strand
Emmaboda, Kalmar,
Nybro
072-548 15 47

Viktor Magnusson
Emmaboda,
Karlskrona, Torsås
0471-310 57
070-69 947 56

Stefan Nyqvist
Områdeschef Syd
0472-364 52
070-263 49 39

VIDA är en global leverantör av förädlade produkter från hållbar svensk skog. Koncernen har ca 1 050 anställda på 18 produktionsanläggningar, varav 9 sågverk. Produktionen är i huvudsak inriktad på konstruktionsvirke för en rad olika marknader. Ca 75 % av produktionen exporteras till Europa, USA, Australien, Afrika och Asien. Verksamheten omfattar även emballagetillverkning, strö- och pelletstillverkning, biobränslehandel och hustillverkning. Industrierna är strategiskt belägna nära skogsägarna i Småland, Skåne och Västra Götaland. VIDA köper huvuddelen av råvaran från privata skogsägare via det egna inköpsbolaget, VIDA Skog. Totalt anskaffas ca 3,9 miljoner m³fub årligen.